

**GOVOR PREDSEDNIKA OBAME
O NOVOM POČETKU**

Kairo Univerzitet
Kairo, Egipat

PREDSEDNIK OBAMA: Hvala vam puno. Dobar dan. Čast mi je što se nalazim u večnom gradu Kairu i što su moji domaćini bile dve značajne institucije. Preko hiljadu godina Al-Azar stajao je kao svetionik islamskog učenja; i preko stotinu godina, Kairo Univerzitet je izvor progrusa Egipta. Zajedno, vi predstavljate harmoniju između tradicije i progrusa. Zahvaljujem se na vašem gostoprimstvu i na gostoprimstvu egipatskog naroda. Takođe sam ponosan što sobom donosim dobru volju američkog naroda i pozdrave mira od muslimanskih zajednica u mojoj zemlji: asalaamu alajkum. (aplauz)

Srećemo se u vremenu velike tenzije između Sjedinjenih Država i muslimana širom sveta – tenzija koja ima poreklo u istorijskim silama koje prevazilaze svaku aktuelnu političku debatu. Odnos između islama i Zapada sastoji se od vekova koegzistencije i saradnje, ali takođe sukoba i verskih ratova. U skorijoj istoriji, tenzija je pothranjivana kolonijalizmom koji je osporavao prava i mogućnosti mnogim muslimanima, a Hladni rat u kome su države sa većinskim muslimanskim stanovništvom suviše često bile tretirane kao posrednice bez obzira na njihove lične aspiracije. Osim toga, radikalna promena koja je došla sa modernizacijom i globalizacijom mnoge muslimane je navela da vide Zapad kao neprijateljski nastrojen prema islamskoj tradiciji.

Nasilni ekstremisti iskoristili su ove tenzije u maloj ali moćnoj muslimanskoj manjini. Napadi od 11.septembra 2001.g. i kontinuirani trud tih ekstremista da se angažuju u nasilju protiv građana navelo je neke u mojoj zemlji da islam vide kao neizbežno neprijateljski nastrojen ne samo prema Americi i zapadnim zemljama, već i prema ljudskim pravima. Sve to stvorilo je više straha i više nepoverenja.

Dokle god je naš odnos definisan naših razlikama, jačaćemo one koji seju mržnju umesto mira, one koji promovišu sukob umesto saradnje koja može pomoći da naši narodi dostignu pravdu i napredak. I taj krug sumnje i razdora mora prestati.

Došao sam ovde u Kairo da tražim novi početak između Sjedinjenih Država i muslimana širom sveta, onakav kakav je zasnovan na obostranom interesu i obostranom poštovanju, i onakvom kakav je zasnovan da istini da Amerika i islam nisu isključivi i ne moraju da se nadmeću. Umesto toga, prepiši se i dele zajedničke principe - - principe pravde i napretka; tolerancije i dostojanstva svih ljudskih bića.

Činim tako prihvatajući da promena ne može da se dogodi preko noći. Znam da je bilo mnogo publiciteta oko ovog govora, ali nijedan govor ne može da iskoreni godine nepoverenja, niti ja mogu da odgovorim u vremenu koga imam ovog popodneva na sva složena pitanja koja su nas dovela do ove tačke. Ali uveren sam da ukoliko želimo da napredujemo, moramo otvoreno reći jedni drugima stvari koje su nam na duši i koje su prečesto govorene samo iza zatvorenih vrata. Mora biti trajnog truda da saslušamo jedni druge; da učimo jedni od drugih; da poštujemo jedni druge; i da tražimo zajedničku osnovu. Kao što nam sveti Koran kaže: "Budi svestan Boga i uvek govorи istinu." (aplauz) To je ono što ću pokušati da uradim danas - - da govorim istinu najbolje što umem, pokoran pred zadatkom koji je pred nama i čvrst u svojoj veri da su zajednički interesi nas kao ljudskih bića mnogo moćniji nego sile koje nas razdvajaju.

Upravo jednim delom ovo uverenje ukorenjeno je u mom ličnom iskustvu. Ja sam hrišćanin, ali moj otac je iz kenijske porodice koja obuhvata generacije muslimana. Kao dečak, nekoliko godina sam proveo u Indoneziji i slušao poziv azaana u praskozorije i u sumrak. Kao mladić, radio sam u čikaškim zajednicama gde su mnogi svoje dostojanstvo i mir pronašli u svojoj muslimanskoj veri.

Kao student istorije, takođe znam koliko civilizacija duguje islamu. Bio je to islam - - na mestima kao što je Al-Azar – koji je tolikih vekova donosio svetlost znanja, popločavajući put evropskoj renesansi i prosvjetiteljstvu. Bio je novina u muslimanskim zajednicama - - (aplauz) - - bio je novina u muslimanskim zajednicama koja je razvila algebarski niz; naš magnetski kompas i navigaciona sredstva; našu veština pisanja i štampe; naše razumevanje širenja bolesti i lečenja tih bolesti. Islamska kultura dala nam je veličanstvene lukove i uzvišene tornjeve; bezvremenu poeziju i cenjenu muziku; elegantnu kaligrafiju i mesta za mirnu kontemplaciju. I tokom istorije islam je pokazao rečima i delima mogućnosti verske tolerancije i rasne jednakosti. (aplauz)

Takođe znam da islam oduvek bio deo američke istorije. Prva država koja je priznala moju zemlju bila je Maroko. Pri potpisivanju Sporazuma u Tripoliju iz 1796.godine, naš drugi predsednik Džon Adams napisao je: "Sjedinjene Države nemaju u sebi osobinu neprijateljstva prema zakonima, veri i spokuju muslimana." I od našeg osnivanja, američki muslimani obogačuju Sjedinjene Države. Oni su se borili u našim ratovima, radili su u našoj vlasti, zalagali se za građanska prava, započinjali poslove, studirali na našim univerzitetima, isticali se u našim sportskim borilištima, osvajali Nobolovu nagradu, izgradili naše najviše zgrade i palili olimpijsku baklju. I kada je prvo američki musliman nedavno izabaran za Kongres, položio je zakletvu da će braniti naš Ustav koristeći isti sveti Koran koga je jedan od osnivača naše nacije – Tomas Džeferson – držao u ličnoj biblioteci. (aplauz)

Dakle, upoznao sam islam na tri kontinenta pre nego sam došao u region gde je prvo otkriven. To iskustvo dovodi me do uverenja da partnerstvo između Amerike i islama mora biti zasnovano na onome šta islam jeste, a ne na onome šta nije. I to smatram delom sopstvene dužnosti kao predsednika Sjedinjenih Država, da se borim protiv negativnih stereotipa islama gde god da se pojave. (aplauz)

Ali taj isti princip mora se primeniti u muslimanskoj percepciji Amerike. (aplauz) Upravo kao što muslimani ne pristaju na grube stereotipe, Amerika nije grubi stereotip imperije kojoj je bitan samo lični interes. Sjedinjene Države su bile i jesu jedan od najvećih izvora napretka za koga je svet ikada znao. Mi smo nastali iz revolucije protiv jedne imperije. Mi smo utemeljeni na idealu da su svi stvorenji jednaki i mi smo protilivali krv i borili se vekovima da tim rečima damo značaj – unutar naših granica i širom sveta. Mi smo oblikovani od svih kultura, sakupljeni iz svih krajeva Zemlje, i posvećeni jednostavnom konceptu: E pluribus unum – "Od mnogih, jedan".

Dakle, mnogo je toga učinjeno činjenicom da je Afroamerikanac pod imenom Barak Husein Obama mogao da bude izabrani predsednik. (aplauz) Ali moja lična priča nije jedinstvena. San o šansi za sve ljude ne ostvaruje se svima u Americi, ali obećanje o njemu postoji za sve koji dođu na naše obale – a to obuhvata blizu 7 miliona američkih muslimana u našoj zemlji danas koji, uzgred, imaju prihode i nivoje obrazovanja više od američkog proseka. (aplauz)

Osim toga, sloboda u Americi neodeljiva je od slobode veroispovesti. To je razlog zašto postoje džamije u svakoj državi u našoj uniji, i preko 1200 džamija unutar naših granica. To je razlog zašto vlada Sjedinjenih Država na sudu štiti pravo žena i devojaka da nose hidžab i kažnjava one koji bi to prvo osporili. (aplauz)

Zato neka ne bude sumnje: islam jeste deo Amerike. I ja verujem da Amerika u sebi čuva tu istinu da bez obzira na rasu, veru ili položaj u životu, svi mi delimo zajedničke težnje – da živimo u miru i bezbedno; da steknemo obrazovanje i da radimo sa dostojanstvom; da volimo svoje porodice, svoja društva i svog Boga. Ove stvari su nam zajedničke. To je nada čitavog čovečanstva.

Naravno, prepoznavanje naše zajedničke ljudske prirode tek je početak našeg zadatka. Reči same ne mogu da zadovolje potrebe naših naroda. Te potrebe biće zadovoljene jedino ako odvažno delujemo u godinama koje predstoje; i ako razumemo da su izazovi sa kojima se sučeljavamo zajednički, i da će njihovo nezadovoljenje boleti sve nas.

Jer smo naučili iz najnovijeg iskustva da kada finansijski sistem oslabi u jednoj zemlji, napredak je svuda usporen. Kada novi grip zarazi jedno ljudsko biće, svi su u opasnosti. Kada jedna država razvija nuklearno oružje, opasnost od nuklearnog napada raste po sve države. Kada nasilni ekstremisti deluju u jednoj planinskoj oblasti, ugroženi su ljudi preko okeana. Kada su pobijeni nevini u Bosni i Darfuru, to je mrlja na našoj kolektivnoj svesti. (aplauz) To je ono što znači deliti svet u 21. veku. To je odgovornost koju imamo jedni prema drugima kao ljudska bića.

A takvu odgovornost je teško prihvati. Jer je istorija čovečanstva često bila svedočanstvo o državama i plemenima – i, da, religijama – koji su pokoravali jedni druge pri provođenju svojih sopstvenih interesa. Ipak u ovom novom dobu, takvi stavovi su samoporažavajući. S obzirom na našu međuzavisnost, svaki svetski poredak koji podiže jednu državu ili grupu ljudi iznad ostalih neizbežno će pretrpeti poraz. Prema tome šta god mi mislili o prošlosti, ne smemo biti njeni taoci. Našim problemima moramo se baviti kroz partnerstvo; naš progres mora biti zajednički. (aplauz)

Mada to ne znači da treba da ignorišemo izvore tenzije. Zaista, ona sugeriše suprotno: mi se moramo suočiti sa tim tenzijama direktno. I tako u tom duhu, dopustite mi da govorim što jasnije i što iskrenije o nekim specifičnim temama sa kojima se, ja verujem, moramo konačno suočiti zajedno.

Prava tema sa kojom se moramo suočiti jeste nasilni ekstremizam u svim njegovim oblicima.

U Ankari, objasnio sam da Amerika nije – i nikada neće biti – u ratu sa islamom. (aplauz) Mi ćemo se, međutim, neumorno sukobljavati sa nasilnim ekstremistima koji predstavljaju ozbiljnu pretnju našoj bezbednosti – zato što mi odbijamo istu stvar koju ljudi svih vera odbijaju: ubijanje nedužnih ljudi, žena i dece. I to je moja prva dužnost kao predsednika, da zaštitim američki narod.

Sitacija u Avganistanu demonstrira američke ciljeve, i našu potrebu da radimo zajedno. Pre više od sedam godina Sjedinjene Države su proganjale Al Kaidu i Talibane uz široku međunarodnu podršku. To nije bio naš izbor; to je bila neophodnost. Svestan sam da još uvek postoji neko ko bi sumnjao ili čak pravdao događaje od 11. septembra. Ali, hajde da budemo otvoreni: Al Kaida je ubila blizu 3000 ljudi toga dana. Žrtve su bili nedužni ljudi, žene i deca iz Amerike i mnogih drugih država koji nisu učinili ništa nažao bilo kome. A Al Kaida je ipak izabrala da nemilosrdno pobije te ljudе, prisvajala zasluge za taj napad i čak i danas iznosi svoju rešenost da vrši masovna ubistva. Oni imaju članove u mnogim zemljama i pokušavaju da prošire svoj domet. To nisu mišljenja o kojima treba raspravljati; to su činjenice kojima se treba baviti.

Dakle, nemojte praviti grešku: mi ne želimo da držimo naše vojнике u Avganistanu. Me ne želimo vojne – mi ne težimo vojnim bazama tamo. Bolno je za Ameriku da gubi svoje mlade ljudе i žene. Skupo je i politički teško nastaviti taj sukob. Sa zadovoljstvom bismo vratili svakog pojedinog pripadnika naše

vojske kući kada bismo bili sigurni da nema nasilnih ekstremista u Avganistanu i da sada Pakistan nije rešen da pobije što je moguće više Amerikanaca. Ali to još uvek nije slučaj.

I to je razlog zbog koga se udružujemo u koaliciju sa 46 država. I uprkos troškovima, predanost Amerike neće oslabiti. Zaista, niko od nas ne bi trebalo da toleriše te ekstremiste. Oni su ubijali u mnogim zemljama. Oni su ubijali ljude različitih vera – ali mnogo više nego bilo koje druge ubili su muslimane. Njihovi postupci su nepomirljivi sa pravima ljudskog bića, napretkom države i sa islamom. Sveta knjiga Koran uči da ko god ubije nedužnog, isto je kao da je ubio ljudski rod. (aplauz) I sveta knjiga Koran takođe govori da ko god spase čoveka, isto je kao da je spasio ljudski rod. (aplauz) Trajna vera više od milijardu ljudi tako je mnogo veća od uskogrude mržnje nekolicine. Islam nije deo problema u borbi protiv nasilnog ekstremizma – on je važan deo unapređenja mira.

Dakle, mi takođe znamo da vojna sila sama po sebi neće rešiti probleme u Avganistanu i Pakistanu. Zato planiramo da svake godine investiramo po 1,5 milijardi USD u sledećih pet godina kako bismo u partnerstvu sa Pakistancima izgradili škole i bolnice, puteve i firme, i stotine miliona za pomoć onima koji su raseljeni. Zato smo predvideli više od 2,8 milijardi USD za pomoć Avganistancima za razvoj njihove ekonomije i isporuku usluga od kojih ljudi zavise.

Dozvolite mi takođe da progovorim na temu Iraka. Za razliku od Avganistana, Irak je bio rat po izboru izazvanom snažnim razlikama u mojoj zemlji i širom sveta. Iako verujem da je iračkom narodu konačno napredovao bez tiranije Sadama Huseina, takođe verujem da su događaji u Iraku podsetili Ameriku na potrebu korišćenja diplomatije i jačanja međunarodnog konsenzusa radi rešavanja naših problema kada je god moguće. (aplauz) Zaista, možemo se setiti reči Tomasa Džefersona koji je rekao: "Nadam se da će naša mudrost rasti sa našom snagom i naučiti nas da što manje koristimo svoju snagu ona će veća biti".

Danas, Amerika ima dvostruku odgovornost: da pomogne Iraku da kuje bolju budućnost – i da Irak prepusti Iračanima. I ja sam to objasnio iračkom narodu – (aplauz) – ja sam otvoreno rekao iračkom narodu da mi ne želimo baze i da ne polažemo pravo na njihovu teritoriju ili resurse. Suverenitet Iraka je njegov lični. I to je razlog zašto sam naredio povlačenje naših borbenih brigada do sledećeg avgusta. To je razlog zašto ćemo ispoštovati sporazum sa iračkom demokratski izabranom vladom za povlačenje borbenih trupa iz Iraka do jula i za povlačenje svih naših trupa iz Iraka do 2012.godine. (aplauz) Pomoći ćemo Iraku u obuci njegovih bezbednosnih snaga i u razvoju ekonomije. Ali ćemo podržati siguran i ujedinjeni Irak kao partneri, a nikada ne kao gospodari.

I konačno, baš kao što Amerika nikada ne može da toleriše nasilje ekstremista, mi ne smemo nikada zameniti ili zaboraviti naše principe. Jedanaesti sezbembar bio je strašna trauma za našu zemlju. Strah i bes koje je izazvala bila su razumljivi, ali u nekim slučajevima, navodila nas je da se ponašamo suprotno našoj tradiciji i našim idealima. Preduzimamo konkretne postupke kako bismo promenili kurs. Ja sam nedvosmisleno zabranio upotrebu mučenja u Sjedinjenim Državama i naredio da se zatvor u Guantanamo zalivu zatvori do početka sledeće godine. (aplauz)

Dakle, Amerika će braniti sebe, uz puno poštovanje suverenitet država i vladavine zakona. I to ćemo činiti u partnerstvu sa muslimanskim društvima koja su takođe tolerantna. Što pre su teroristi izolovani i nedobrodošli u muslimanskim društvima, pre ćemo svi biti bezbedniji.

Drugi veliki izvor tenzije o kome treba da razgovaramo jeste situacija između Izraelaca, Palestinaca i arapskog sveta.

Američka snažna veza sa Izraelom dobro je poznata. Ta veza je neraskidiva. Zasnovana je na kulturnim i istorijskim vezama, i na priznanju da je težnja Jevreja za domovinom ukorenjena u tragičnoj istoriji koja ne može biti osporena.

Širom sveta, jvrejski narod bio je proganjten vekovima, a antisemitizam je u Evropi kulminirao u besprimernom holokaustu. Sutra, posetiću Buhenvald, koji je bio deo mreže logora gde su Jevreji porobljavani, mučeni, streljani i gušeni gasom od strane Trećeg rajha. Šest miliona Jevreja je poginulo – više nego čitava jvrejska populacija u Izraelu danas. Poricanje te činjenice je neosnovano, neznačajko i puno mržnje. Pretnja Izraelu razaranjem – ili ponavljanjem rđavih steroptipa o Jevrejima – izuzetno je pogrešno i jedino služi da u umovima Izraelaca evocira najbolnije uspomene istovremeno ometajući mir koga ljudi u ovom regionu zaslužuju.

S druge strane, takođe je nesporno da je palestinski narod – muslimani i hrišćani – proganjan iz svoje domovine. Više od 60 godina oni trpe bol zbog dislokacije. Mnogi čekaju u izbegličkim kampovima na Zapadnoj obali, Gazi i susednim zemljama, na život u miru i sigurnosti kakav nikada nisu mogli da vode. Oni trpe svakodnevna poniženja – velika i mala – koja dolaze sa okupacijom. Zato neka ne bude sumnje: situacija u kojoj se nalazi palestinski narod ne može se tolerisati. I Amerika neće okrenuti leđa legitimnoj težnji Palestinaca za dostojanstvom, mogućnošću i sopstvenom državom. (aplauz)

Decenijama postoji mrtva tačka: dva naroda sa legitimnim težnjama, svaki sa bolnom istorijom koja osujećuje kompromis. Lako je uperiti prstom – Palestincima da ukažu na raseljavanje uzrokovano osnivanjem Izraela, a Izraelcima da ukažu na konstantno neprijateljstvo i napade tokom čitave njihove istorije iznutra i izvana. Ali ako ovaj konflikt sagledamo samo iz jedne ili druge perspektive, onda ćemo biti slepi za istinu: jedino rešenje da težnje obeju strana budu zadovoljene jesu dve države, gde Izraelci i Palestinci žive mirno i bezbedno svako u svojoj državi.(aplauz)

To je interes Izraela, interes Palestine, interes Amerike i interes sveta. I to je razlog zbog koga nameravam da lično postignem taj ishod sa svim strpljenjem i posvećenošću koje taj zadatak zahteva. (aplauz) Obaveze – obaveze oko kojih su se strane saglasile u vezi putne mape su jasne. Za budući mir, vreme je za njih – i za sve nas – da živimo u skladu sa svojim odgovornostima.

Palestinici moraju da se odreknu nasilja. Otpor putem nasilja i ubijanja je pogrešan i nije uspešan. Vekovima su crni ljudi u Americi trpeli udarce bićem kao robovi i poniženje segregacije. Ali nije bilo nasilje to kojim su ostvarena puna i jednaka prava. Bilo je to mirno i odlučno insistiranje na idealima koji se nalaze usred samog temelja Amerike. Ista ova priča može biti ispričana od južne Afrike do južne Azije; od istočne Evrope do Indonezije. To je priča sa jednostavnom istinom: da je nasilje slepa ulica. Nije znak niti hrabrosti niti snage ispaljivati rakete na decu koja spavaju, ili razneti staricu u autobusu. To nije način za sticanje moralnog autoriteta; to je način odricanja od njega.

Sada je vreme za Palestince da se usredseđe na ono što mogu da izgrade. Palestinska vlast mora razviti sposobnost da upravlja, sa institucijama koje služe potrebama njenog naroda. Hamas ima podršku među malim brojem Palestinaca, ali on takođe mora da prizna svoje odgovornosti. Kako bi odigrao ulogu u ostvarenju palestinskih težnji, kako bi ujedinio palestinski narod, Hamas mora da stavi tačku na nasilje, prizna prethodne sporazume, prizna Izraelu pravo da postoji.

Istovremeno, Izraelci moraju da priznaju da baš kao što pravo Izraela da postoji ne može biti osporeno, tako ne može ni Palestine. Sjedinjene Države ne prihvataju zakonitost neprekidne izgradnje

naselja Izraelaca. (aplauz) Izgradnja narušava prethodne sporazume i podriva napore u postizanju mira. Vreme je da se sa prestane sa naseljima. (aplauz)

I Izraelci takođe moraju da žive u skladu sa obavezom da Palestincima osiguraju mogućnost življenja i rada i razvoja njihovog društva. Kao što razara palestinske porodice, konstantna humanitarna kriza u Gazi ne ide u prilog bezbednosti Izraela; niti stalan manjak mogućnosti na Zapadnoj obali. Napredak u svakodnevnom životu palestinskog naroda mora biti kritičan deo puta ka miru, a Izrael mora da preduzme konkretne korake kako bi omogućio taj napredak.

I konačno, arapske države moraju da priznaju da je Arapska mirovna inicijativa bila važan početak, ali ne i kraj njihovih odgovornosti. Arapsko-izraelski konflikt ne bi trebalo više da se koristi za skretanje pažnje arapskih država od ostalih problema. Umesto toga, on mora da bude razlog za delovanje kako bi se pomoglo palestinskom narodu da razvije institucije koje će očuvati njegovu državu, da prizna zakonitost Izraela i da izabere progres umesto samoporažavajućeg fokusiranja na prošlost.

Amerika će svoju politiku uskladiti sa onima koji teže miru i mi ćemo javno reći ono što "u četiri oka" kažemo Izraelcima, Palestincima i Arapima. (aplauz) Ne možemo nametati mir. Ali intimno, mnogi muslimani priznaju da Izrael neće nestati. Isto tako, mnogi Izraelci priznaju potrebu za palestinskom državom. Vreme je za nas da se odazovemo onome što svi znaju da je istina.

Previše suza je proliveno. Previše krvi je proliveno. Svako od nas ima odgovornost da radi za dan kada će majke Izraelaca i Palestinaca moći da gledaju svoju decu kako rastu bez straha; kada će Sveta zemlja triju velikih veroispovesti biti mesto mira kakvo je Bog nameravo da bude; kada će Jerusalim biti siguran i trajan dom za Jevreje, hrišćane i muslimane i mesto za svu decu Avraamovu da se mirno zajedno pomešaju kao u priči o Izri – (aplauz) – kao u priči o Izri, kada su se Mojsije, Isus i Muhamed, mir bio na njima, zajedno molili. (aplauz)

Treći izvor tenzije jeste naš zajednički interes u vezi prava i dužnosti država po pitanju nuklearnog naoružanja.

Ova tema je izvor tenzije između Sjedinjenih Država i Islamske republike Irana. Dugi niz godina Iran sebe delom definiše svojim protivljenjem mojoj zemlji, i zapravo među nama postoji burna istorija. Usred Hladnog rata Sjedinjene Države odigrale su ulogu u zbacivanju demokratski izabrane iranske vlasti. Od islamske revolucije, Iran igra ulogu u delima uzimanja talaca i nasilja nad američkim vojnicima i građanima. Ta istorija je dobro poznata. Umesto da ostanem u klopci prošlosti, ja sam iranskim liderima i narodu otvoreno rekao da je moja zemlja spremna da krene napred. Pitanje sada nije protiv čega je Iran, već pre kakvu budućnost želi da gradi.

Priznajem da će biti teško prevazići decenije nepoverenja, ali mi ćemo nastaviti sa odvažnošću, pravičnošću i rešenošću. Biće mnogo tema za razgovor između naše dve zemlje a mi smo voljni da idemo napred bez preduslova, na osnovama uzajamnog poštovanja. Ali jasno je svima zainteresovanim da kada je reč o nuklearnom naoružanju, mi smo dostigli odlučujuću tačku. Tu se ne radi samo o američkim interesima. Tu se radi o sprečavanju trke u nuklearnom naoružanju na Bliskom istoku koja može dovesti ovaj region i svet na ekstremno opasan put.

Razumem one koji protestuju da neke zemlje imaju naoružanje koje druge nemaju. Nijedna država ne treba da bira koja država poseduje nuklearno oružje. I to je razlog zbog koga ja snažno reafirmišem posvećenost Amerike težnji ka svetu u kome nema država koje poseduju nuklearno

naoružanje. (aplauz) I svaka država – uključujući Iran – treba da ima pravo da koristi nuklearnu energiju u mirnodopske svrhe ako se pridržva svojih obaveza u skladu sa Ugovorom o nepovećanju broja nukleranog naoružanja. Ta obaveza je u samoj suštini tog ugovora i svako ko ga se u potpunosti pridržava mora da je se drži. I ja se nadam da sve zemlje regiona mogu da učestvuju u tom cilju.

Četvrta tema o kojoj ču govoriti je demokratija. (aplauz)

Znam – znam bilo je kontroverzi o unapređenju demokratije poslednjih godina a mnogo tih kontroverzi povezano je sa ratom u Iraku. Zato dopustite da budem jasan: nijedan sistem vlasti ne može niti treba da bude nametnut od strane jedne države bilo kojoj drugoj.

To ne umanjuje moju posvećenost, međutim, vladama koje odražavaju volju naroda. Svaka država oživjava taj princip na sopstveni način, na temelju tradicije sopstvenog naroda. Amerika ne prepostavlja da zna šta je najbolje za svakoga, kao što ne bismo usudili da biramo ishod mirnih izbora. Ali ja čvrsto verujem da svi narodi žude za određenim stvarima: mogućnošću da kažete ono što mislite i da kažete da li ste zadovoljni vlašću; pouzdanjem u vladavinu zakona i jednakom pravosuđe; vlašću koja je transparentna i koja ne krade od naroda; slobodom da živate po sopstvenom izboru. Ovo nisu samo američke ideje; ovo su ljudska prava. I zato čemo ih podržavati svuda. (aplauz)

Dakle, ne postoji prava linija za ostvarenje ovog obećanja. Ali ovoliko je jasno: vlade koje štite ova prava ubedljivo su stabilnije, uspešnije i bezbednije. Gušenje ideja nikada nije uspelo da uguši ideje. Amerika poštuje pravo svih mirnih i zakonu pokornih glasova da se čuju širom sveta, čak iako se ne slažemo sa njima. I mi čemo ukazati dobrodošlicu svim izabranim, mirnim vladama – ukoliko vrše vlast uz poštovanje čitavog svog naroda.

Ovaj poslednji momenat je bitan zato što ima nekih koji zastupaju demokratiju samo onda dok nisu na vlasti; kada dođu na vlast oni su nemilosrdni u gušenju prava drugih. (aplauz) Tako, bez obzira gde vrši vlast, vlada naroda i od naroda postavlja jedini standard za sve koji bi da imaju vlast: vlast morate vršiti putem saglasnosti, ne prinude; morate poštovati prava manjina i participirati u duhu tolerancije i kompromisa; morate interesu svoga naroda i legitimne poslove političkog procesa postaviti iznad svoje partije. Bez ovih sastojaka, izbori sami po sebi neće doneti istinsku demokratiju.

GLAS IZ PUBLIKE: Barak Obama, mi te volimo!

PREDSEDNIK OBAMA: Hvala. (aplauz) Peta tema o kojoj moramo da razgovaramo jeste verska sloboda.

Islam ima ponosnu tradiciju tolerancije. Vidimo to u istoriji Andaluzije i Kordove tokom Inkvizicije. Video sam to neposredno kao dete u Indoneziji, gde pobožni hrišćani slobodno vrše bogosluženja u pretežno muslimanskoj zemlji. To je duh koji nam je potreban danas. Ljudi u svim zemljama treba da budu slobodni da odaberu i ispovedaju svoju veru na osnovu uverenja uma, srca i duše. Tolerancija je suštinska za napredovanje religije, ali je na mnogo različitih načina dovedena u pitanje.

Među nekim muslimanima postoji uznemirujuća tendencija da svoju veru mere odbacivanje tuđe vere. Bogatstvo religijske različitosti mora da bude podržavano – bilo da se radi o maronitima u Libanu ili koptima u Egiptu. (aplauz) I ako smo pošteni, linije razdvajanja među muslimanima moraju nestati, kao i podele među sunitima i šiitima koje su dovele do tragičnog nasilja, pogotovo u Iraku.

Sloboda veroispovesti je najvažnija za sposobnost ljudi da žive zajedno. Uvek moramo ispitivati načine na koje je štitimo. Na primer, u Sjedinjenim Državama pravilo o davanju milosrđa otežava muslimanima da ispune svoju versku obavezu. Zato sam posvećen saradnji američkih muslimana da osiguram da mogu da ispune zakat.

Isto tako, važno je za zapadne zemlje da izbegnu ometanje građana muslimana da ispovedaju veru jer oni to smatraju prihvatljivim – na primer, diktiranjem kakvu odeću muslimanke treba da nose. Ne možemo prikriti neprijateljski stav prema bilo kojoj religiji izgovarajući se liberalizmom.

U stvari, vera treba da nas spoji. I zato mi stvaramo projekte u Americi da spojimo hrišćane, muslimane i Jevreje. Zato mi pozdravljam napore poput međuverskog dijaloga između kralja Saudijske Arabije Abdulaha i turskih lidera u Alijansi civilizacija. Širom sveta mi možemo dijalog preobratiti u međuversku službu, tako mostovi među narodima vode u delo – bilo da je borba protiv malarije u Africi ili pružanje pomoći posle prirodne katastrofe.

Šesta tema – šesta tema o kojoj želim da govorim jesu ženska prava. (aplauz) Znam - - ja znam – i vi iz ove publike možete reći da postoji zdrava rasprava na ovu temu. Odbijam stav nekih na Zapadu da je žena koja bira da prekrije svoju kosu na neki način manje jednaka, ali verujem da žena koja se odrekla obrazovanja jeste se odrekla jednakosti. (aplauz) I nije slučajnost što su one zemlje gde su žene dobro obrazovane mnogo prosperitetnije.

Dakle, dozvolite da budem jasan: pitanja ženske jednakosti nikako nisu jednostavna za islam. U Turskoj, Pakistanu, Bangladešu, Indoneziji, videli smo da većinski muslimanske zemlje biraju žene lidere. Međutim, borba za žensku jednakost se nastavlja u mnogim aspektima američkog života i u zemljama širom sveta.

Uveren sam da naše kćeri mogu da doprinesu isto toliko našem društvu koliko i naši sinovi. (aplauz) Naš zajednički napredak biće ubrzan omogućavanjem čitavom čovečanstvu – muškarcima i ženama – da dostignu svoj puni potencijal. Ne verujem da žene moraju da prave iste izbore kao i muškarci kako bi bile jednakе, i ja poštujem žene koje biraju da svoje živote žive u tradicionalnoj ulozi. Ali to treba da bude njihov izbor. Zato će Sjedinjene Države partnerski sarađivati sa zemljama sa pretežno muslimanskim stanovništvom kako bi pomogle širenje pismenosti ženske dece i kako bi pomogle mlađim ženama da se zaposle putem mikrofinansiranja koje pomaže ljudima da žive svoje snove. (aplauz)

Konačno, želim da pričam o ekonomskom razvoju i mogućnosti.

Znam da je za mnoge lice globalizacije protivrečno. Internet i televizija mogu doneti znanje i informacije ali takođe i vredajuću seksualnost i bezumno naislje u naše domove. Trgovina može doneti bogatstvo i mogućnosti, ali takođe ogromne poremećaje i promenu u društvu. U svim državama – uključujući Ameriku – ova promena donosi strah. Strah da zbog savremenosti gubimo kontrolu nad našim ekonomskim izborima, našom politikom i što je najvažnije našim identitetima – te stvari mi najviše cenimo u našim društvima, našim porodicama, našim tradicijama i našoj veri.

Ali takođe znam da ljudski napredak ne može biti osporen. Ne mora biti protivrečnosti između razvoja i tradicije. Zemlje kao što su Japan i Južna Koreja unapređivale su svoje ekonomije u ogromnoj meri zadržavajući različite kulture. Isto važi za zadržavajući napredak većinski muslimanskih zemalja od

Kuala Lumpura do Dubaija. U antičko vreme i u naše vreme, muslimanska društva su bila i jesu na čelu inovativnosti i obrazovanja.

I ovo je važno zato što nijedna razvojna strategija ne može biti zasnovana samo na onome što izlazi iz zemlje, niti može da bude trajna dok mladi ljudi nemaju posao. Mnoge zalivske države uživaju u velikom bogatstvu zbog nafte, a neke počinju da se usredsređuju na širi razvoj. Ali većina nas mora priznati da će obrazovanje i inovativnost biti moneta 21.veka –(aplauz) – i u suviše mnogo muslimanskih društava ne ulaže se dovoljno u te oblasti. Naglašavam tu vrstu investicije i u mojoj zemlji. I dok je Amerika u prošlosti bila fokusirana na naftu i gas kada je reč o ovom delu sveta, mi sada tražimo šire angažovanje.

U obrazovanju, proširićemo programe razmene i povećati stipendije kao što je ona koja je mog oca dovela u Ameriku. (aplauz) Istovremeno, podsticaćemo više Amerikanaca da studiraju u muslimanskim društvima. I omogućićemo perspektivnim muslimanskim studentima stažiranje u Americi; investiraćemo u učenje preko interneta za nastavnike i decu širom sveta; i stvorićemo nove internet mreže, tako da mlada odoba u Kanzasu može da komunicira direktno sa mladom osobom u Kairu.

U pogledu ekonomskog razvoja, stvorićemo nova tela sastavljenih od poslovnih volontera da partnerski sarađuju sa kolegama u zemljama sa muslimanskom većinom. Ja ću biti domaćin Samita preduzetništva ove godine kako bi identifikovali načine produbljivanja veza između poslovnih lidera, fondacija i društvenih preduzetnika u Sjedinjenim Državama i muslimanskim zemljama širom sveta.

U pogledu nauke i tehnologije, pokrenućemo novi fond kako bi pomogli tehnološki razvoj u zemljama sa muslimanskom većinom, i kako bi pomogli transfer ideja na tržište radi stvaranja više radnih mesta. Otvorićemo centre naučnih talenata u Africi, na Bliskom istoku i jugoistočnoj Aziji, i imenovati nove naučne izaslanike da sarađuju na programima za razvoj novih izvora energije, za stvaranje zdravih radnih mesta, za digitalizovanje podataka, čistu vodu, uzbujanje novih useva. Danas ja objavljujem novu globalnu kampanju sa Organizacionom islamske konferencije za iskorenjivanje dečje paralize. I mi takođe proširujemo partnerski odnos sa muslimanskim zemljama radi unapređenja dečjeg i zdravlja majki.

Sve ove stvari moraju da se rade partnerski. Amerikanci su spremni da se udruže sa građanima i vladama; društvenim organizacijama, verskim liderima i firmama u muslimanskim društvima širom sveta kako bi se pomoglo našim narodima da ostvare bolji život.

O temi koju sam opisao neće biti lako govoriti. Ali imamo odgovornost da se udružimo u ime sveta kome težimo – sveta gde ekstremisti više ne prete našim narodima, a američki vojnici su se vratili kući; sveta gde su Izraelci i Palestinci bezbedni svako u svojoj državi, a nuklearna energija se koristi u mirnodopske svrhe; sveta gde vlade služe svojim građanima, a prava sve dece Božje se poštuju. To su uzajamni interesi. To je svet kome težimo. Ali možemo ga postići samo zajedno.

Znam da ima mnogo – muslimana i nemuslimana – koji se pitaju da li možemo da iskujemo ovaj novi početak. Neki su nestrpljivi da doliju gorivo na plamen podele, i da stanu na put napretka. Neki predlažu da ne vredi taj trud – da nam je suđeno da se ne slažemo, a da su civilizacije osuđene da se sukobljavaju. Mnogo je više onih koji su skeptični da se prava promena može desiti. Toliko je mnogo straha, toliko nepoverenja koje je ojačano tokom godina. Ali ako odaberemo da budemo ograničeni prošlošću, nikada nećemo krenuti napred. A ja želim kažem posebno mladim ljudima svih veroispovesti, u svim zemljama – vi, više nego iko, imate sposobnost da ponovo osmislite svet, da ponovo stvorite ovaj svet.

Svi mi delimo ovaj svet ne više od trenutka u vremenu. Pitanje je da li to vreme provedemo fokusirani na ono što nas razdvaja, ili sebe posvetimo trudu – trajnom trudu – da pronađemo zajedničke osnove uzajamnih interesa, da se fokusiramo na budućnost koju želimo našoj deci, i da poštujemo dostojanstvo svih ljudskih bića.

Lakše je započeti rat nego ga okončati. Lakše je okriviti druge nego pogledati unutar sebe. Lakše je videti što je različito kod drugog nego pronaći stvari koje su nam zajedničke. Ali treba da izaberemo pravi put, ne samo lak put. Postoji jedno pravilo koje leži u srcu svake religije – da činimo drugima ono što bismo želeli da drugi čine nama. (aplauz) Ova istina nadilazi države i narode – vera koja nije nova; ona nije crna ili bela ili smeđa; ona nije hrišćanska ili muslimanska ni jevrejska. To je vera koja je pulsirala u kolevci civilizacije, i koja još uvek kuca u srcima milijardi širom sveta. To je vera u druge ljudе, i ona je ta koja me je dovela ovde danas.

Mi imamo moć da izgradimo svet kakav želimo, ali jedino ako imamo hrabrosti da napravimo nov početak, imajući na umu ono što je zapisano.

Sveta knjiga Koran nam kaže: "O, ljudski rode! Mi smo te stvorili muško i žensko; i mi smo te načinili u narodima i plemenima da bi mogao da poznaš jedan drugoga."

Talmud nam kaže: "Čitava Tora je u svrhu uzdizanja mira."

Sveta Biblija nam kaže: "Blagosloveni mirotvorci, jer će se nazvati sinovima Božjim." (aplauz)

Narodi sveta mogu živeti zajedno u miru. Mi znamo da je to Božja vizija. Sada to mora da bude naš posao na Zemlji.

Hvala. I neka mir Božji bude na vama. Hvala vam puno. Hvala. (aplauz)